

Länstyrelsen
Västra Götaland

Yttrande
2021-03-02

Beteckning
420-55582-2020

Sida
1(4)

Regeringskansliet
Infrastrukturdepartementet
i.remissvar@regeringskansliet.se

Energimarknadsinspektionens rapport Kapacitetsutmaningen i elnäten samt promemorian Ökade incitament för kostnadseffektiva lösningar i elnätsverksamhet.

Er beteckning: I2020/03164

Länstyrelsen i Västra Götalands län yttrar sig över rapporten Kapacitetsutmaningen i elnäten samt promemorian Ökade incitament för kostnadseffektiva lösningar i elnätsverksamhet.

Sammanfattning

Länstyrelsen välkomnar förslagen i rapporten och i promemorian och ser vikten av en samordnad process som är anpassad till krav på kostnadseffektivitet, den pågående energiomställningen och de klimat- och energipolitiska målen. Länstyrelsen anser att förslagen och lagändringarna bör genomföras i enlighet med vad Energimarknadsinspektionen (Ei) anför.

Rapporten Kapacitetsutmaningen i elnäten (Ei R2020:06)

Länstyrelsen välkomnar Ei:s rapport och konstaterar att en trygg elförsörjning är en förutsättning för såväl regional utveckling som omställningen till ett fossiloberoende samhälle. Under de senaste årtiondena har vi fått en ökad insikt om att energisektorn har en avgörande betydelse för klimatförändringarnas omfattning. Detta har lett till ambitiösa klimatmål på såväl global nivå och inom EU, som på nationell nivå, där andelen fossila bränslen ska fasas ut genom energieffektivisering, minskad användning och omställning till förnybara bränslen. Energisystemen står därmed inför en rad stora förändringar, vilket inte minst gäller för elsystemet. För att nå dit behövs en tydligare samordning mellan en rad olika aktörer för att nå perspektivförståelse, samhällsnytta och få en helhetssyn.

Med stora satsningar i Västra Götalands län kommer det under kommande decennier att föreligga ett ökat behov av el. Det ökade behovet finns framför allt i industrin, men även kollektivtrafiken, laddinfrastruktur för elfordon och tillväxt i stort bidrar till den sammantagna bilden. Åtgärder för att öka kapaciteten i elnäten måste därför ha en fortsatt hög prioritet.

Författningsförslag

Länsstyrelsen tillstyrker Eis förslag om ändringar i ellagen (1997:857) 3 kap. 6, 7 och 9 a.

Ansvar och roller

Länsstyrelsen delar uppfattningen att kommuner och regioner bör vara proaktiva i processen för att tillgodose sina framtida behov. Dagens lagstiftning kring kommunala energiplaner (lag om kommunala energiplaner och förordning om kommunal energiplanering) reglerar att varje kommun ska ha en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi. I praktiken adresserar dock energiplanerna sällan frågan om brister i elnätets överföringskapacitet. Samtidigt ligger alla nätanläggningar i en kommun och kommunen är i sin tur beroende av elnätets alla nivåer av överföring.

Länsstyrelsen anser att ett sätt att underlätta för de förändringar av det fysiska elnätet som är nödvändiga i framtiden är att en beskrivning av elnätet i sin landskapskontext ställs samman. En kommunal energiplan som är skapad med vissa standardiserade delar kan vara ett viktigt planeringsunderlag för kommunens översiktsplan och samtidigt utgöra underlag för regionala läges- och framtidsbilder.

Länsstyrelsen bedömer att för att nå en sådan önskvärd standardisering behöver lagen ses över och en vägledning tas fram, tillsammans med riktlinjer för hur uppföljningen av planerna bör ske. Energimyndigheten och/eller Boverket bör få ett uppdrag att tillsammans med länsstyrelserna hitta en relevant metod för kommunerna att ta fram sådana energiplaner, samt för hur rådgivning och stöd till kommunerna bör genomföras.

Länsstyrelsen stödjer förslaget om att det ska ställas krav på nätutvecklingsplaner från alla distributionsnätsägare. Länsstyrelsen delar vidare uppfattningen att införandet av nätutvecklingsplaner kommer att ställa högre krav på bättre samordning mellan nätföretagen vad gäller nätutveckling, och bör bidra positivt till framtida planering av nätutbyggnad. En regional samordning för elförsörjningen, där även samverkan mellan kommuner, nätbolag och användare förstärks är nödvändig. Detta bör även inkludera arbete med gemensamma prognoser, vilket kan ge en bättre helhetsbild av länets framtida effektbehov. Länsstyrelserna har stor vana av regional samverkan samt har i uppdrag att leda och samordna det regionala arbetet med att uppnå de energi- och klimatpolitiska målen, och skulle kunna ha en samordnande roll även i denna process. Eftersom frågorna är av långsiktig karaktär är det centralt att både uppdrag och finansiering säkerställs.

Länsstyrelsen instämmer i Eis tolkning att en nätkoncessionshavare har ett absolut ansvar att leverera el till befintliga kunder. Här kan nätutvecklingsplanerna spela en viktig roll i planeringen för nätbolagen.

Länsstyrelsen anser även att det är viktigt att klargöra vad som gäller i gråzonen mellan normaldrift och kris/krig.

Kostnadseffektiv driftssäkerhet

Länsstyrelsen stödjer Eis förslag att Regeringen bör ge Svenska kraftnät i uppdrag att utvärdera och utveckla arbetet med nätplanering, driftplanering och den dagliga driften så att mer överföringskapacitet kan frigöras.

Länsstyrelsen instämmer också i att det är lämpligt att uppdraget även omfattar andra systemdrifttillstånd än normaldrift.

Utformning av flexibilitetsmarknader

Länsstyrelsen delar uppfattningen att elpriset idag inte är en tillräcklig styrsignal för anpassning av efterfrågan som gör det lönsamt att flytta elanvändning från höglastperioder till låglastperioder. Detta skulle kunna förändras genom effekttariffer.

Länsstyrelsen stödjer förslaget att möjliggöra lokaliseringssignaler genom nättariffer i de områden där det behövs för att främja ett effektivt nätutnyttjande. För att åstadkomma ett effektivare nyttjande av elnätet måste prissignaler från överliggande nät få påverkan på tarifferna i underliggande elnätsnivåer, så att korrekta prissignaler kan nå ända fram till slutkunderna.

Nätkapacitetsreserv

Länsstyrelsen konstaterar att tillförlitlig prognostisering och planering är avgörande för dimensionering och utbyggnad av elnäten. Det är dock väsentligt att flexibel användning av el inte ställs mot behovet av förstärkta elnät, eftersom båda insatserna behövs.

Anslutningsprocessen vid kapacitetsbrist

Länsstyrelsen instämmer i Eis bedömning att de föreslagna nätutvecklingsplanerna sannolikt kommer vara viktiga för den framtida planeringen av nätanslutningar, och att detta kommer minska behovet av att göra prioriteringar mellan anslutningar.

Länsstyrelsen anser dock att det är viktigt att man över tid följer utvecklingen för att se att samhällsnyttiga projekt inte trängs undan av andra mindre samhällsnyttiga verksamheter.

Det är också viktigt att stat, kommuner, regioner och andra aktörer deltar proaktivt i samrådsprocessen när nätföretagen tar fram sina nätutvecklingsplaner, så att risken för bristsituationer minskar.

Promemorian Ökade incitament för kostnadseffektiva lösningar i elnätsverksamhet – Förslag till lagändring (Ei PM2020:01)

Länsstyrelsen instämmer i att en lagändring behövs för att motivera nätföretagen att välja det mest kostnadseffektiva förslaget, samt tillstyrker Eis förslag om ändringar i ellagens (1997:857) 5 kap.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsöverdirektören Lisbeth Schultze med handläggaren Annah Lintorp som föredragande. I den slutliga handläggningen har även avdelningschefen Ulrika Samuelsson, samt handläggarna Gunnar Åkerlund och Annika Löfgren Lundqvist från samhällsavdelningen, deltagit.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia

fredrik.norlund@regeringskansliet.se.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.